

foto: Lukács Zoltán

KOPASZ TAMÁS:
Aeris No. III. 1., 2012,
80x60 cm, akril, vászon

BUDAHÁZI TIBOR:
Kép I.,
akril, vászon, 50x70 cm

partján lévő Kézművesek Háza, de a 90-es évek második felében Budahelyi Tibor művészeti vezetése alatt a képi műfajokon kívül erőteljes volt a konstruktív formavilágú fémszobrok jelenléte is, melyek készítéséhez az ALUGÉP, majd a GANZEG gyár biztosított feltételeket. Az évtized végén végzős pécsi festő- és grafikusművész-hallgatók dolgoztak a kis tó partján, majd Varga Géza Ferenc vezetésével főleg kőszobrászok. 2000 előtt és után több ízben szerveződött tematikus művésztelep Horváth M. Zoltán irányításával, közben nemzetközi szimpózium is volt Zalaegerszegen a művé-

szeti gyűjtemények és szoborparkok helyzetéről (2001). 2003-ban Colin Foster irányításával kőszobrász kisplasztikai, 2007-ben pedig Krawczun Halinával az élen kerámiaművészeti telepek működtek Gébárton. 2010–14 között Kópasz Tamás képzőművész szakmai vezetésével ismét a festészeti műfajok kerültek előtérbe a hazaiakon kívül távoli kontinensekről is érkező alkotókkal, eltérő műfaji

foto: Lukács Zoltán

hangsúlyokkal és izgalmas, tágra értelmezhető tematikai hívószavakkal egészen a közelmúltig. 2015-ben Budaházi Tibor képzőművész lett a szakmai vezető, akinek jóvoltából abban az évben a kerámia, idén pedig ismét a festészet és a grafika kapott fő szerepet a kis zalai tópart alkotótelepén.

Az elmúlt két és fél évtized terméséből a közelmúltban változatos műfaji és stílári képet mutató válogatásnak adott otthont a volt zalaegerszegi zsinagóga, mely jelenleg a Városi Hangverseny- és Kiállítóterem. Az eklektikus stílusú, 20. század eleji épület igazán csak történeti vagy kamarakiállítások rendezésére alkalmas, keskeny terekkel rendelkezik az emeleti karzaton, ezzel az adottsággal is sikerült informatív keresztmetszetet adnia a látogatók számára. De legfőképpen az a hiányérzet és vágy fogalmazódhatott meg a tárlat szemlélésekor, mely a mennyiségében és minőségében egyaránt gazdag műtárgyanyag számára méltó önálló kortárs múzeumot „álmodna valóra”.

CSATLÓS JUDIT

A horvátországi Krapanj szigetén immár tizenharmadik alkalommal találkoztak magyar képzőművészek, írók, kurátorok (esetenként egy-egy zeneszerző is csatlakozott). A művésztelep minden intézményi és szervezeti háttér nélkül működik, az állami és a magánmecenatúra is hiányzik mögüle. Az alapító Gyenis Tibor a korábbi résztvevők javaslatait figyelembe véve szervezi össze a társaságot, melyben évről évre vannak új meghívottak. A folyamatos fluktuáció és a nem képzőművész tagok jelenléte egy nyitott, rugalmas modellt eredményez. Gyenis maga is csak laza kereteket jelöl ki – melyek elsősorban az együttélés praktikus oldalát érintik –, így a közösen eltöltött idővel mindenki belátása szerint gazdálkodik. Jóllehet, leginkább a termékeny együttéléssel írható körül az itt zajló munka, az évek során mégis kialakult egy sajátos szellemiség és ritmus, aminek a tárgyiasult nyomai búvópatakként bukkannak fel a művészeti térben.

Lassú víz

Krapanji művésztelep, 2016

Ahogy a klasszikus művésztelepek megalapítása is szorosan kapcsolódott a helyhez, ebben az esetben is alapvető a lokális környezet. A 19. század végén és 20. század első felében éltek azzal a feltételezéssel, hogy a hely képes az alkotót felfedezésekhez vezetni, a művészetét addig ismeretlen tartalmak és formák felé vezetni. Persze ez alatt nem pusztán a tér egy szeletét értem, sokkal inkább az emberi létezést, a kultúrát és ezen keresztül a világot meghatározó tényezőket. Jelen esetben a sziget jól behatárolható területe és a tág horizont, a tenger és a kabócák szüntelen morajlása, az épülés és pusztulás különös egyvelegét képező halászfalu, az emberi tevékenység lenyomatát hordozó (vadnak tűnő) pineaerdő, a helyiek egymáshoz és a környezetükhöz fűződő hétköznapi gyakorlatai együtt hozzák létre a helyet. Mindez kiegészül azokkal a történetekkel, melyek az itt táborozó művészek képzeletében már-már mitologikus jelentőségre tettek szert: az ötlábú macskáról, az Adria legkisebb és legalacsonyabb szigetéről, ahol nem szabad követ dobni a tengerbe vagy a szabadüdejük merülés krapanji

világbajnokáról. A sziget bizonyos esetekben a művek terét adja, mint az idén *Gregóczy Réka* talált művirágokat felhasználó videójának, *Soltész István* fotóinak, *Szabó Attila* áltudományos kísérleteinek vagy *Hevesi Judit* költeményeinek. Mégis a legkarakteresebb és legnehezebben megfogható hatóerő az ittlét sajátos tapasztalata, a horvátul fjakának nevezett meditatív állapot. Ez a helyiek fogalommagyarázata szerint anélkül tölti el az embert, hogy tennie kéne érte valamit. A látszólagos semmittevés nemcsak a dalmát bölcsesség, hanem az új gondolati irányok és az alkotómunka forrása is. Ahogy *Koroncz Endre* szélinstallációi, *Karafiáth Orsolya Él* című verseskötete a szemlélődésnek, a külvilág befogadásának és az elmélyült önmegfigyelésnek utat nyitó fjaka állapotában gyökereznek.

A művésztelep másik ismertetőjegye az évente újrafarmálódó közösség, ami a különböző területekről érkezők számára az egymásratalálás lehetőségét nyújtja. A közös étkezések mellett az esti előadások adják meg ennek a formáját. Az előadások témáját szabadon választják a résztvevők, az új tagok többnyire a saját munkásságukat mutatják be, a visszatérő vendégek inkább az őket aktuálisan foglalkoztató kérdéseket járják körül. Az idei évben az együttműködésre építő, közösségépítő események is jelen voltak, így *Horváth Viktor* író *A vers ellenforradalma* című könyvéhez kapcsolódóan csoportos költészeti gyakorlatot tartott, míg *Vékony Dorottya* és *Hernyák Kristóf* a sziget belakása során létrehozott, rejtett térátalakításai helyszíneire éjszakai kalandtúrát szerveztek. A fjakaállapot ellenpontoszásaként a közösség egy olyan diszkurzív időt hoz létre, melyben a tagok a helyre és egymás munkájára intenzíven reflektálnak. Az eltérő szakmai nézőpontok és megközelítések a feltett kérdések újragondolásra készítetnek, így kollektíven és folyamatában alakul az egyes művek tartalma.

Ennek ellenére a krapanji társaság ritkán jeleníti meg magát közösségként. Az első években a szigettől nyolc kilométerre fekvő középkori kisváros, Šibenik Matija galériájában rendeztek kiállítást az elkészült művekből. Itthon 2009-ben a Vízivárosi Galériában szervezett közös bemutakozást *Július Gyula* *Lakott sziget – Északi szélesség 43° 40' 20" Keleti hosszúság 15° 54' 52"* címmel. Az egyes életműveket megnézve azonban számos mű köthető a művésztelephez, a már említettek mellett *Babinszky Csilla*, *Fabricius Anna*, *Gyenis Tibor*, *Illés Barna*, *Július Gyula*, *Pettendi Szabó Péter*, *Szigetvári Andrea*, *Torma Éva* több alkotása. Lassan elérkezik az idő, hogy a majd másfél évtized munkái újra párbeszédbe kerüljenek egymással.

BEREGSZÁSZI JÁNOS Argentum 4x5 inch kamerával
TORMA ÉVA: Biankó koszorúalapak a Földközi-tenger partján, installáció
LŐRINCZ RÉKA esti előadása
GREGÓCZY RÉKA munka közben

foto: Gyenis Tibor

foto: Gyenis Tibor

foto: Gyenis Tibor

foto: Gyenis Tibor